

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 31 » * 01 * 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИСТАВКОВА ТА ГАЛЕРЕЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

для студентів

напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*»

освітнього рівня першого (бакалаврського)

спеціалізації «Художня культура та арт-менеджмент»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма Р 2322/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
«   »   2019 р.

Київ – 2019

Розробник: Коновалова Ольга Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Коновалова Ольга Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол від № 1 від «16» січня 2019 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва О.В. Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«__» _____ 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Г. В. Кузьменко

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2019 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Вибіркова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	7 / 210			
Курс	4			
Семестр	7	8	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3	3	3
Обсяг кредитів	3	4	3	4
Обсяг годин, в тому числі:	90	120	90	120
<i>Аудиторні</i>	42	56	12	16
<i>Модульний контроль</i>	6	8	-	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-	-	-
<i>Самостійна робота</i>	42	56	78	104
Форма семестрового контролю	-	Залік	-	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Виставкова та галерейна справа» – формування професійної компетентності шляхом знайомства із теорією, історією і практикою зарубіжної та вітчизняної виставкової і галерейної діяльності, пов'язаної з колом понять і проблем у сфері образотворчого мистецтва.

У процесі вивчення та засвоєння даної дисципліни передбачається комплексне вирішення завдань підготовки фахівців:

- оволодіння теоретичними знаннями про історію формування й розвитку міжнародних художніх виставок;
- засвоєння основних теоретичних понять щодо класифікації, видів, технології організації сучасних виставок;
- формування у студентів цілісної уяви про виставкову і галерейну справу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: здатність показати усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю.
	ЗК 2	Дослідницька: здатність спрямувати себе певним шляхом для досягнення важливих цілей, що зробить внесок в розвиток знань через наукові дослідження.
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою; здатність спілкуватися іноземною мовою.

		Здатність правильно розмовляти та писати згідно різних комунікативних стилів, а саме: неофіційного, офіційного та наукового.
	ЗК 4	Інформаційна: здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
	ЗК 5	Креативність: здатність проявляти творчий підхід в розробці ідей і в досягненні цілей досліджень.
	ЗК 6	Вирішення проблем: здатність справлятися зі стресом і ефективно вирішувати практичні завдання; здатність до конструктивної критики й самокритики
	ЗК 7	Самоосвітня: Здатність працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати досліджень та представляти результат вчасно.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 4	Глибокі знання і розуміння: здатність аналізувати особливості розвитку декоративного і образотворчого мистецтва в історичній перспективі і на сучасному етапі.
	ФК 5	Навички фахового аналізу. Здатність аналізувати й пояснювати історико-культурні, формально-образні і формально-стилістичні особливості творів світового та українського декоративного та образотворчого мистецтва.
	ФК 11	Організаційні навички. Здатність до співпраці з митцями та іншими фахівцями; здатність до виконання творчих проєктів у складі групи на толерантних засадах.
	ФК 13	Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, техніки й технології; використовуючи здобуті знання.
	ФК 14	Здатність використовувати відповідну фахову термінологію в усній та письмовій формах рідною мовою чи іноземною.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент повинен знати:

- понятійний апарат сучасного мистецтва з метою застосування у виставковій діяльності і галерейній справі;
- особливості розвитку мистецтва ХХ – початку ХХІ ст., провідні теоретичні концепції і мистецькі твори;
- роль, місце художньої виставки, галереї у сучасній культурі;
- тенденції виставкової й галерейної діяльності на сучасному етапі;
- специфіку окремих видів виставкових проєктів, функціональні особливості виставок.

вміти:

- орієнтуватися в основних тенденціях і перспективах розвитку виставкової і галерейної діяльності;
- орієнтуватися у фаховій галузевій літературі, уміти працювати з

джерелами;

- сформувати концепцію виставки, мету, задачі виставкового проекту;
- підготувати супроводні текстові матеріали до виставки;
- орієнтуватися у системних, внутрішніх взаємозв'язках сучасного художнього процесу та його зовнішніх зв'язках з тенденціями розвитку сучасної культури;
- застосовувати засвоєні знання в сучасній соціокультурній ситуації.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на соціальні проблеми, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 2	Здатність продемонструвати базові знання та розуміння основ декоративного та образотворчого мистецтва: законів композиції, колористики, пластики і пропорцій об'ємів та фігур на площині та в просторі.
ПРН 3	Здатність продемонструвати на практиці набуті знання шляхом виконання творчої роботи в галузі декоративного і образотворчого мистецтва (живопис, графіка, скульптура) з урахуванням спеціалізацій (художня кераміка, дизайн ювелірних виробів)
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність до навчання й самостійної науково-дослідної діяльності, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 6	Уміння виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи.
ПРН 7	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 8	Здатність вести креативну мистецьку діяльність. Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 10	Продемонстрована вправність у володінні англійською мовою, включаючи спеціальну фахову термінологію.
ПРН 11	Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 12	Уміння реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, користуючись передовим досвідом зарубіжних і вітчизняних колег.
ПРН 14	Оволодіння робочими навичками працювати самостійно (дипломна робота), або в творчій групі (участь у виставкових проектах), уміння отримати результат в рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.
ПРН 15	Здатність створювати прості тексти та презентації і більш складні наукові тексти, що вимагаються під час останнього року навчання, з використанням відповідних комунікативних реєстрів.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекцій	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
8 семестр							
Змістовий модуль І. Мистецькі практики початку ХХІ ст. у сучасному виставково-галерейному просторі							
Постмодернізм в літературі та візуальних мистецтвах.	12	4	2				6
Мистецькі практики кінця ХХ - початку ХХІ століття.	16	4	4				8
Провідні сучасні європейські виставково-галерейні локації.	12	4	2				6
Модульний контроль	2						
Разом	42	12	8				20
Змістовий модуль ІІ. Теорія і методологія сучасної кураторської діяльності							
Концепції виставкових інституцій на початку ХХІ ст.	10	2	2				6
Практика провідних кураторів сьогодення.	14	4	2				8
Модульний контроль	2						
Разом	26	6	4				14
Змістовий модуль ІІІ. Виставкова діяльність на Україні.							
Українське мистецтво від витоків до ХVІІІ століття: провідні періоди розвитку	16	4	4				8
Розвиток виставкової діяльності: українське мистецтво ХІХ-ХХ ст.	14	4	4				6
Особливості виставкової діяльності на Україні кінця ХХ - початку ХХІ століття.	18	4	6				8
Модульний контроль	4						
Разом	52	12	14				22
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	120	30	26				56

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекцій	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
8 семестр							
Змістовий модуль І. Мистецькі практики початку ХХІ століття у сучасному виставково-галерейному просторі							
Постмодернізм в літературі та візуальних мистецтвах.	14	2					12
Мистецькі практики кінця ХХ - початку ХХІ століття.	16		2				14
Провідні сучасні європейські виставково-галерейні локації.		2					12
Модульний контроль							
Разом	44	4	2				38
Змістовий модуль ІІ. Теорія і методологія учасної кураторської діяльності							
Концепції виставкових інституцій на початку ХХІ ст.	14		2				12
Практика провідних кураторів сучасності.	14	2					12
Модульний контроль							
Разом	28	2	2				24
Змістовий модуль ІІІ. Виставкова діяльність на Україні.							
Українське мистецтво від витоків до ХVІІІ століття: провідні періоди розвитку.	16		2				14
Розвиток виставкової діяльності: українське мистецтво ХІХ-ХХ ст.	16		2				14
Особливості виставкової діяльності на Україні кінця ХХ - початку ХХІ століття.	16	2					14
Модульний контроль							
Разом	48	2	4				42
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	120	8	8				104

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ ПОЧАТКУ ХХІ СТ. У СУЧАСНОМУ ВИСТАВКОВО-ГАЛЕРЕЙНОМУ ПРОСТОРИ

Тема 1. Постмодернізм в літературі та візуальних мистецтвах.

Лекція (4 год.) Міркування філософів Ж. Деррида, Ж. Батая, Ж.-Ф. Ліотара. Теза Ж. Деррида «Все є текст», світ реальності як сукупність знаків. Поняття деконструкції як процес злиття естетики та філософії.

Романи Умберто Еко «Ім'я рози» (1980), Вільяма Берроуза «Голий ланч» (1959), Ж. Ріве «Панянки з А.» (1979), П. Зюскінда «Запахи» (1985). Оптимальна форма для постмодерністської естетики в літературі: колаж, пародія, мобільні малі жанри, а також метароман, історичні повісті, що поєднують зображення минулого з елементами сучасності. Руйнування межі між елітарною культурою і комерційним жанром.

«Мова постмодерністської архітектури» Ч. Дженкса (1977). Риси постмодернізму у сфері художньої творчості: стильовий плюралізм; звернення до розмаїття художніх традицій; пошук нової системності з позараціональним підґрунтям; поєднання апеляцій до «різноякісного» глядача – еліти і масової публіки водночас; інтертекстуальність, іронію, еkleктику. Йозеф Бойс, Убальдо Бартоліні, Нікола де Марія, М. Мерц, Омар Галліані, Карло Марія Маріані, Луїджи Онтані, Мімо Паладіно, В. Комар, О. Меламид.

Семінар (2 год.). Аналіз глав книги В.М. Діанової «Постмодерністська філософія мистецтва».

I. Теоретична частина.

1. Мистецтво постмодернізму як предмет теоретичного осмислення.
2. Літературна і художня творчість.

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 1,3

Література додаткова: 1

Додаткові ресурси: 1,2,5

Тема 2. Мистецькі практики кінця ХХ - початку ХХІ століття.

Лекція (4 год.). Постсучасність як контрреволюція. Інституалізація політичного мистецтва в Європі. Нова антропологія. Дінос і Джек Чепмени. Дитячий дискурс. Радикальний акціонізм 1990-х. Сінді Шерман. Кіт Харрінг. Жан-Мішель Баскія. Фрікі і монстри. Владислав Мамишев-Монро.

Мистецтво 2000-х в період інституційної буму. Спроби індустріалізації сучасного мистецтва. Виставка «Безкінечний живопис» 1990-х років, Італія, 2006 рік. 2010-і: школи сучасного мистецтва і естетика взаємодії. Демієн Хьорст, Крістіан Марклей, Такаси Мураками, Ай Вейвей.

Можливий образ майбутнього.

Семінар (4 год.). Проблематика творчості провідних майстрів сучасності.

I. Теоретична частина.

1. Провідні ідеї творчості Демієна Хьорста. Обговорення відеолекції Ірини Кулик «Фрэнсис Бэкон — Дэмиен Херст»
<https://www.youtube.com/watch?v=tdSYtM-Eki4&vl=ru>
2. Кітч і творчість Джефа Кунса.
3. Парадокси творчості Бенксі.
4. Аналіз ессе В. Беньяміна «Твір мистецтва в добу його технічного відтворення».

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 1,2

Література додаткова: 1,2

Додаткові ресурси: 1,2,7

Тема 3. Провідні сучасні європейські виставково-галерейні локації.

Лекція (4 год.). Специфічні особливості сучасних виставкових проектів, які не відповідають традиційним критеріям естетики або оцінки мистецтва. Семантика «виставкової політики», комічні й симулятивні аспекти фігури художника.

Виставкові проекти провідних європейських мистецьких інституцій: Центр мистецтва та культури імені Жоржа Помпиду (Париж); Фундація Луї Віттон (Fondation Louis Vuitton, Париж).

Музей сучасного мистецтва Фонду Людвіга (MUMOK), Відень; Музей Леопольда, Відень; Альбертіна, Відень; Музей сучасного мистецтва (Ludwig Museum, філіал Кьольнського музею Людвіга), Будапешт; Пінакотекa сучасності, Мюнхен; Музей Брандхорст, Мюнхен.

Семінар (2 год.). Виставкові проекти, що наразі відбуваються у провідних європейських інституціях.

I. Теоретична частина.

1. Музей сучасного мистецтва імені Жоржа Помпиду.
2. Альбертіна, Відень.
3. Фундація Луї Віттон (Fondation Louis Vuitton).

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 1

Література додаткова: 1

Додаткові ресурси: 1, 4, 8

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ КУРАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 4. Концепції виставкових інституцій на початку ХХІ ст.

Лекція (2 год.). Традиційні та інноваційні методи проектування і особливості їх підготовки, принципи та етапи побудови. Наукове проектування виставкової діяльності в контексті сучасних тенденцій.

Стратегія організації успішної виставки: скандал або скандальну сенсацію; агресивність; групові стратегії; квазісоціальні ролі художника: відлюдник або пророк.

Виставкова інституція «Арт Базель». Щороку презентується понад 300 провідних галерей з Північної і Південної Америки, Європи, Азії та Африки, і демонструються кращі твори ХХ століття, а також останні тенденції в сучасному мистецтві. Нью-йоркське відділення галереї Майкла Вернера.

Кассельська Документа – найбільша європейська виставкова інституція, яка визначає основні тенденції актуального західного мистецтва з 1955 року. Мета: показати (і задокументувати) сучасний стан мистецтва і дати вагомий, повноцінний прогноз його розвитку на майбутні п'ять років. Принципи організації Маніфести.

Бієнале Уїтні (з 1932 р.) традиційно вона проходить в нью-йоркському музеї Whitney Museum, який володіє однією з найбільших колекцій сучасного американського мистецтва. Бієнале представляє тільки американських художників. Art Paris в Гранд Палас, Париж. Бієнале сучасного мистецтва в Сан-Паулу, Бразилія (з 1951 р.).

Семінар (2 год.). Венеційська бієнале, Кассельська документа: сучасні стратегії.

I. Теоретична частина.

1. Мета і завдання Венеційської бієнале. Сучасні проекти.
2. Обговорення статті Харрі Леманна про Кассельську документа «От орнамента к освобожденному произведению искусства»
<http://xz.gif.ru/numbers/69/ot-ornam/>

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 2

Література додаткова: 1,6

Додаткові ресурси: 1, 8

Тема 5. Практика провідних кураторів сучасності.

Лекція (4 год.). Изменение статусу сучасного художника, який набуває функції куратора. Від Марселя Дюшана до сучасності.

Роберт Сторр versus Франческо Бонамі: особистий смак і «смерть куратора». Арт-ринок на зламі ХХ–ХХІ ст. Виставкова методика Каспера Кьоніга, куратора виставкової інституції «Скульптурні проекти в Мюнстері».

Методика експозиційної практики і проблеми мистецтвознавчого відбору творів на виставку в практиці найбільших кураторів другої пол. ХХ ст.: Едуарда де Вільде, Харальда Зеємана, Каспера Кеніга, Вернера Хофмана, Х.У. Обріста, Дж. Челанта, Франческо Бонамі, Р. Сторра, Катрін Давид. Робота Х.Зеємана на посаді директора Бернського «Кунстхалле» і незалежного куратора.

Ай Вейвей – китайський сучасний художник і архітектор, куратор і критик, засновник і директор «China Art Archive & Warehouse».

Семінар (2 год.). Провідні куратори сьогодення.

I. Теоретична частина.

1. Обговорення аксіом і правил куратора Роберта Сторра.
2. Обговорення лекції куратора, керівника напряму «Кураторство та арт-критика»
Віктора Мізіано
<https://www.youtube.com/watch?v=WwapFlv8pCc>

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 1

Література додаткова: 1,6

Додаткові ресурси: 1, 2,3,4, 5

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УКРАЇНІ

Тема 6. Українське мистецтво від витоків до XVIII століття: провідні періоди розвитку.

Лекція (4 год.). Феномен українського мистецтва. Давнє мистецтво на території України: палеолітичне житло Межириччя, святилище Кам'яна Могила поблизу Мелітополя; кераміка Трипільської культурно-історичної спільноти доби енеоліту; Керносівський ідол (Дніпропетровська обл.) доби бронзи; артефакти скіфських курганів; мистецтво давніх слов'ян: Збруцький ідол.

Середньовічне мистецтво України IX – першої половини XVI ст.: собор Святої Софії в Києві, П'ятницька церква в Чернігові, Фрески Горянської ротонди (XIV – XV ст.).

Ренесанс на теренах України. Мистецтво України другої половини XVI –

першої половини XVII ст. Площа Ринок у Львові, бастионні замки у Збаражі, Підгірцях. Розписи Святодухівської церкви у Потеличі (1620-1640). Народна ікона із зібрання музею в Радомишлі.

Мистецтво другої половини XVII – XVIII ст.: доба барокко на теренах України. Костел Домініканів (Львів), Андріївська церква (Київ), дерев'яний дев'ятидільний храм Новомосковську (Дніпропетровська обл.). Скульптура Й. Пінзеля.

Семинар (4 год.). Скіфські курагни на теренах України як унікальні мистецькі об'єкти. Феномен мистецтва України.

I. Теоретична частина.

1. Світове значення золотарства скіфських курганів Чортомлик, Солоха.
2. Курган Товста Могила: план поховання, аналіз артефактів.
3. Скіфське золото в Музеї історичних коштовностей України в Києві.
4. Обговорення питання феномену мистецтва України.

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 5

Література додаткова: 4

Додаткові ресурси: 1

Тема 7. Розвиток виставкової діяльності: українське мистецтво XIX-XX ст.

Лекція (4 год.). Участь українських художників в діяльності Товариства пересувних художніх виставок. Утворення перших мистецьких об'єднань – Товариства південноросійських художників в Одесі (1890–1893), Товариства художніх виставок у Києві (1893). Посилення зв'язків українських митців з західноєвропейською художньою культурою, їх участь у мистецькому житті Європи.

Український авангард в руслі розвитку нових течій та напрямків у європейському мистецтві. Угрупування та виставки авангардного мистецтва: Київ, Харків, Одеса. Українська культура і мистецтво в нових історичних умовах. Відкриття 1919 р. Української державної Академія мистецтв – визначне явище в історії національної культури.

Художники-авангардисти: К. Малевич, О. Екстер, О. Богомазов. В. Єрмилов, Сестри Синякови, В. Пальмов, Д. Бурлюк. Виставковий простір авангарду: Київ, Харків, Одеса, Львів.

М.Бойчук і художня течія "бойчукізм". Формування української школи монументального живопису. Теоретичні і творчі установки М.Бойчука, його роль в процесі становлення українського малярства нового часу.

Мистецтво України другої половини XX століття: Т. Яблонська, А. Горська. Творчість представників угруповання «Живописний заповідник» Т. Сільваши, О. Криволапа, О.Животкова, П. Керестея, М.Кривенка, М. Гейко.

Український трансавангард. Живопис «гарячої хвилі» кінця 80-х – початку 90-х років ХХ ст.: А. Савадов, О. Гнилицький, О. Голосій.

Семінар (4 год.). Українське мистецтво ХХ ст.

I. Теоретична частина.

1. Український авангард. Теорія і практика О. Богомазова. Трактат «Живопис та елементи» (1914).
2. Живописний простір О. Криволапа.
3. Олександр Гнилицький та живопис віддзеркалення.
4. Арсен Савадов – провідний представник українського трансавангарду.
5. Мистецтво України у єйському контексті. Точки зіткнення й розбіжності.

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 5

Література додаткова: 4

Додаткові ресурси: 1

Тема 8. Особливості виставкової діяльності на Україні в кінці ХХ - на початку ХХІ століття.

Лекція (4 год.). Створення у 1989 році альтернативного офіційній Спілці художників об'єднання «Клуб українських митців» (КУМ) і перша міжнародна виставка графіки «4 блок» в Харкові.

Початок функціонування перших київських галерей «Триптих» (1988), «Совіарт» (1988), «Ойкумена» (1989), «Інкоарт» (1989), «Світ Л» (1993), «Арт-центр «Відродження» (1993), «Бланк Арт» (1994). Започаткування проведення Художніх ярмарок з 1994 року при участі галерей: «Ковчег» (Одеса), «Вернісаж» (Харків), «Смальта» (Харків), «Артс» (Суми), «Музей сучасного мистецтва» (Кривий Ріг), «Макош» (Черкаси), «Пластарт» (Чернігів).

3-й Міжнародний артфестиваль 1998 р. в Палаці мистецтв «Український дім» з низкою мистецьких акцій, зокрема, Перше бієнале нефігуративного живопису, Фестиваль відео-арту. Виставка «Штиль» в Києві в березні 1992 р. як прояв українського «постмодерністського необароко».

«Мистецький Арсенал», PinchukArtCentre, Інститут проблем сучасного мистецтва – провідні виставкові локації.

Провідні куратори: Олександр Соловійов, вільний куратор; Бйорн Гельдхоф, заступник арт-директора, головний куратор PinchukArtCentre; Павло Гудимов, керівник арт-центру «Я Галерея»; Костянтин Дорошенко, вільний куратор, кураторське об'єднання «Клиника Дорошенко Грищенко»; Володимир Кадигроб і Катерина Тейлор, кураторська група Kadygrob&TaylorArtProjects.

Семінар (4 год.). Виставкові інституції України 2019 року: концепції та діючі проекти.

I. Теоретична частина.

1. Аналіз проектів PinchukArtCentre.

2. Інститут проблем сучасного мистецтва. Особливості діяльності.
3. Галерея «М17». Візуально-змістовний аналіз діючих проєктів.

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 4

Література додаткова: 9

Додаткові ресурси: 4,5,6

Семінар (2 год.). Проблема презентації національної культурної спадщини у мистецькому просторі сучасної України.

I. Теоретична частина.

1. Музеї та галереї України і концепція національного розвитку.
2. Провідні українські куратори і пропозиції щодо вирішення проблеми.

II. Навчальна дискусія.

III. Робота с додатковою літературою.

Література основна: 2,5

Література додаткова: 1,4

Додаткові ресурси: 1

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II		Модуль III	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	6	6	3	3	6	6
Відвідування семінарських занять	1	4	4	2	2	7	7
Відвідування практичних занять	1	Не передбачено навчальним планом					
Робота на семінарському занятті	10	4	40	2	20	7	70
Робота на практичному занятті	10	Не передбачено навчальним планом					
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом					
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	90	-	60	-	123
Максимальна кількість балів:		273 + 241 (бали за 7 семестр) = 514					
Розрахунок коефіцієнта:		514 : 100 = 5,14					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Завдання самостійної роботи складає вивчення матеріалів лекцій і візуальне запам'ятовування творів мистецтва, що демонструвались на лекційному занятті. Приклади творів подано у таблиці.

В якості перевірки самостійної роботи студентам пропонується бліц-опитування у вигляді презентації з 10-ти творів мистецтва чи 5-ти запитань. У результаті перегляду студенти письмово визначають автора твору (якщо є) та його назву. На запитання дається стисла відповідь.

№ з/п	Тема	Зразки творів мистецтва
Модуль I. Мистецькі практики початку XXI ст. у сучасному виставково-галерейному просторі		
1.	Постмодернізм в літературі та візуальних мистецтвах.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати автора роману «Ім'я рози» (Умберто Еко). 2. Назвати автора дослідження «Мова постмодерністської архітектури» (Ч. Дженкс). 3. Назвати автора соціальної концепції мистецтва (Й. Бойс). 4. Назвати представників соц-арту (В. Комар, О. Меламид). 5. Назвати автора тези «Все є текст» (Ж. Деррида).
2.	Мистецькі практики кінця XX - початку XXI століття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати відому скульптуру Кіта Харінга (Боксери). 2. Назвати англійських художників, які використовують манекени (Дінос і Джек Чепмени). 3. Назвати автора есе «Твір мистецтва в добу його технічного відтворення» (В. Беньямін). 4. Назвати одного з самих відомих майстрів графітті (Бенксі). 5. Назвати автора серії Untitled Film Stills (Сінді Шерман).
3.	Провідні сучасні європейські виставково-галерейні локації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати провідні сучасні музеї Мюнхена (Пінакотека сучасності, Мюнхен; Музей Брандхорст) 2. Назвати центр сучасного мистецтва, збудований у Парижі у 2014 р. (Фундація Луї Віттон) 3. Назвати архітекторів, що спроектували Центр мистецтва та культури імені Жоржа Помпіду (Ричард Роджерс, Ренцо Пьяно) 4. Музей з найбільшою колекцією творів Егона Шиле (Музей Леопольда, Відень) 5. Назвати місто з Музейним кварталом (Відень).
Модуль II. Теорія і методологія сучасної кураторської діяльності		
4	Концепції виставкових інституцій на початку XXI ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвати державу, де знаходиться інституція «Арт Базель» (Швейцарія) 2. Де і коли відбулась перша «Маніфеста» (1996 р., Роттердам, Нідерланди) 3. Назвати місто, в якому проводиться тавка Документа (Кассель, Німеччина) 4. Назвати куратора documenta 5 (Х. Зеєман) 5. Назвати місце проведення Бієнале Уїтні (Нью-Йорк)
5	Практика провідних кураторів сьогодення.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Італійський куратор, який ввів термін «бідне мистецтво» (<i>arte povera</i>) (Дж. Челант)

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Перший незалежний куратор (Х. Зеєман) 3. Назвати редактора журналу Flash Art, авторитетного італійського куратора (Франческо Бонамі) 4. Назвати відомого куратора, автора монографії «Основи сучасного мистецтва» (Вернер Хофман) 5. Куратор, викладач, декан школи мистецтв Єльського університету, склав список аксіом і правил, яким повинна слідувати ідеальна «нова Академія» мистецтва (Роберт Сторр).
Модуль III. Виставкова діяльність на Україні		
6	Українське мистецтво від витоків до XVIII століття: провідні періоди розвитку.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фрески церкви-ротонди св. Миколи (с. Горяни, Ужгород). 2. Домініканський костел (м. Львів). 3. П'ятницька церква, Чернігів. 4. Збруцький ідол. 5. План скіфського курагу Товста Могила. 6. Й. Пінзель. Самсон. 7. Церква Покрова Пресвятої Богородиці в с. Сутківці Хмельницька обл. 8. Кам'яна Могила – пізньопалеолітичне святилище. 9. Церква Святого Духа, 1598 р. м. Рогатин, Івано-Франківська область. 10. Житлові споруди пізньопалеолітичної людини зі стоянки Мізин (Чернігівщина).
7	Розвиток виставкової діяльності: українське мистецтво XIX-XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. О. Мурашко. Сім'я. 2. В. Кричевський. Автопортрет у білому кожусі. 3. А. Савадов. Смуток Клеопатри 4. М. Пимоненко. Брод. 5. О. Гнилицький. Сантехніка. 6. О. Богомазов. Правка пилок. 7. А. Горська. Автопортрет з сином 8. О. Криволап. Червоний кінь. 9. В. Максимович. Автопортрет 10. О. Голосій. Жовта Кімната.
8	Особливості виставкової діяльності на Україні кінця XX - початку XXI століття.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть перші незалежні галереї Києва («Триптих», «Совіарт»). 2. Назвіть провідного куратора PinchukArtCentre (Бйорн Гельдхоф). 3. Назвіть куратора, директора арт-центру «Я Галерея» (П. Гудимов). 4. Назвіть куратора виставок «Космічна Одісея» (2011, , «Незалежні» (2011) у Мистецькоколму Арсеналі (О. Соловійов). 5. Назвіть виставку в Києві, на якій експонувались твори «постмодерністського необароко» («Штиль»).

Критерії оцінювання для бліц-тесту у картинках (слайдах): 10 правильних відповідей – 5 балів, 9-7 правильних відповідей – 4 бали; 6-4 правильні відповіді – 3 бали; 3-2 правильні відповіді – 2 бали; 1 правильна відповідь – 1

бал.

Критерії оцінювання для бліц-тесту у запитаннях: 5 правильних відповідей – 5 балів, 4 правильних відповіді – 4 бали; 3 правильні відповіді – 3 бали; 2 правильні відповіді – 2 бали; 1 правильна відповідь – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться у вигляді бліц-тесту: студентам демонструється 25 зображень творів мистецтва згідно програми курсу. Необхідно записати прізвище автора і назву твору. Кількість балів визначається за кількістю правильних відповідей.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» передбачений у 8 семестрі у вигляді заліку, який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом року.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Семестровий контроль навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» передбачений у 8 семестрі у вигляді заліку, який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом року.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни «ВИСТАВКОВА ТА ГАЛЕРЕЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Модулі	Модуль I			Модуль II		Модуль III		
Назва модуля	Мистецькі практики початку XXI ст. у сучасному виставково-галерейному просторі			Теорія і методологія сучасної кураторської діяльності		Виставкова діяльність на Україні		
Теми лекцій	Постмодернізм в літературі та візуальних мистецтвах. (відвідування – 2 бали)	Мистецькі практики кінця XX - початку XXI століття. (відвідування – 2 бали)	Провідні сучасні європейські виставково-галерейні локації (відвідування – 2 бали)	Концепції виставкових інституцій на початку XXI ст. (відвідування – 1 бал)	Практика провідних кураторів сьогодення (відвідування – 2 бали)	Українське мистецтво від витоків до XVIII століття: провідні періоди розвитку (відвідування – 2 бали)	Розвиток виставкової діяльності: українське мистецтво XIX-XX ст. (відвідування – 2 бали)	Особливості виставкової діяльності на Україні кінця XX - початку XXI століття (відвідування – 2 бали)
Теми семінарських занять	Аналіз глав книги В.М. Діанової «Постмодерністська філософія мистецтва». (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Проблематика творчості провідних майстрів сучасності. (відвідування – 2 бали, 20 балів за роботу)	Виставкові проекти, що наразі відбуваються у провідних європейських інституціях. (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Венеційська бієнале, Кассельська документа: сучасні стратегії. (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Провідні куратори сьогодення (відвідування – 1 бал, 10 балів за роботу)	Феномен мистецтва України. Скіфські курагни на теренах України як унікальні мистецькі об'єкти (відвідування – 2 бали, 20 балів за роботу)	Українське мистецтво XX ст. (відвідування – 2 бали, 20 балів за роботу)	Виставкові інституції України 2019 року: концепції та діючі проекти. (відвідування – 3 бали, 30 балів за роботу)
Самостійна робота	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)	П. 6.2. (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота № 3 (25 балів)		
Кількість балів за модуль	90 балів			60 балів		123 балів		
Підсумковий рейтинговий бал	273 + 241 (бали за 7 семестр) = 514 (коефіцієнт визначення успішності: 514 : 100 = 5,14)							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Андреева Е. Ю. Постмодернизм. Искусство второй половины XX–начала XXI века / Е. Ю. Андреева. – СПб. : Азбука-классика, 2007. – 485 с. : ил. (Посилання на електронне джерело: <https://www.goodreads.com/book/show/12844851-xx>)
2. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000 / Вікторія Бурлака. – К.: Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. – 206 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
3. Ильин И. П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа / И. П. Ильин. – М. : Интрада, 1998. – 255 с. (Посилання на електронне джерело: https://royallib.com/book/ilin_ilya/postmodernizm_ot_istokov_do_kontsa_stoletiya__evolyutsiya_nauchnogo_mifa.html)
4. Турчин В.С. По лабиринтам авангарда / В. С. Турчин. – М. : Изд-во МГУ, 1993. – 248 с. (Посилання на електронне джерело: https://royallib.com/book/turchin_v/po_labirintam_avangarda.html)
5. Історія українського мистецтва в 5-ти томах. – К., 2008-2011 р. http://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=91.

Додаткова:

1. Андреева Е. Ю. «Все и Ничто. Символические фигуры в искусстве второй половины XX века» (2011).
2. Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости. Избранные эссе / Под. ред. Ю. А. Здороваго — М.: Медиум, 1996.
3. Бобринская Е. А. Концептуализм / Е. А. Бобринская. – М. : Галарт, 1993. – 216 с. : ил.
4. Гройс Б. Комментарии к искусству / Борис Гройс ; [пер. с нем. А. Фоменко и др.]. – М. : Худож. журн. (ХЖ), 2003 – 341 с.
5. Турчин В. С. Образ двадцатого... в прошлом и настоящем : Худож. и их концепции. Произведения и теории / Валерий Турчин. – М. : Прогресс-Традиция, 2003 – 644 с. : ил.
6. Ячнікова О. «Харальд Зеєман, винахідник кураторства» <http://os.colta.ru/art/projects/12100/details/15775/>

9. Додаткові ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. <http://www.artrenewal.org/> - ARC International (english).
3. <http://www.wga.hu/> - Web Art Galery (english).
4. <http://www.artchive.com/> - Mark Harden's Artchive (english).

5. <http://www.alleng.ru/edu/art2.htm> - Підручники та книги по мистецтву ХХ століття
6. <http://eggheado.com/portfolio/test-razbiraetes-li-vyi-v-iskusstve-hh-veka/> - мистецтво ХХ століття
7. <http://20century-art.ru/> Основні напрямки образотворчого мистецтва ХХ століття
8. <http://www.the-village.ru/> Як розуміти сучасне мистецтво